

Az áfakulcsok és NAV-jelölések helyes alkalmazásának gyakorlati kérdései

0% áfa, adómentesség vagy hatályon kívüli ügylet?

Kedves Ügyfeleink!

A számlázóprogramok „áfakulcs” mezője első pillantásra egyszerű technikai választásnak tűnhet. Valójában azonban az ott kiválasztott jelölés az ügylet áfajogi minősítését tükrözi, ezért a 0%-os adómérték, az adómentesség, a területi vagy tárgyi hatályon kívüliség és a fordított adózás nem kezelhető egymás szinonimájaként.

A helyes sorrend tehát nem az, hogy előbb kiválasztjuk a számlázóprogramban a „nullás” kulcsot, majd megpróbáljuk ahhoz igazítani az ügyletet. Először az ügylet áfajogi kezelését kell meghatározni, és ebből következik a számlán alkalmazandó adómérték vagy jogcím, az Online Számla adatszolgáltatás technikai kódja, valamint az áfabevallási kezelés.

Első kérdés: Mi az ügylet helyes áfajogi minősítése? Csak ezt követően választható ki az adómérték, az adómentességi vagy hatályon kívüli jogcím és a NAV-kód.

1. Nem minden „0%” ugyanaz

Magyarországon 2026. szeptember 1-jétől 0%, 5%, 18% és 27% adómérték is előfordulhat. A valódi 0%-os adómérték azonban nem azonos az adómentességgel: az ügylet adóköteles marad, csak az alkalmazandó adómérték nulla. Ilyen szabály vonatkozik például 2024-től meghatározott napilapokra, 2026. szeptember 1-jétől pedig a törvényben meghatározott vényköteles gyógyszerekre és humán gyógyászati célú magisztrális készítményekre.

Ezzel szemben az AAM, TAM, KBAET, EAM vagy NAM nem 0%-os adómértéket jelent, hanem adómentességi jogcímet; az EUFAD37, EUFADE, EUE vagy HO pedig tipikusan olyan ügyletet jelöl, amelynek teljesítési helye nem Magyarország.

Ezek eltérő jogi kategóriák, és a számlázásban sem cserélhetők fel egymással.

2. A leggyakoribb adómentességi jelölések

Kód	Jelentés és fő jogszabályi hivatkozás
AAM	Alanyi adómentesség – Áfa tv. XIII. fejezet
TAM	Adómentesség a tevékenység közérdekű vagy egyéb sajátos jellegére tekintettel – Áfa tv. 85–86. §
KBAET	Adómentes Közösségen belüli termékértékesítés (új közlekedési eszköz kivételével) – Áfa tv. 89. §
KBAUK	Adómentes Közösségen belüli új közlekedési eszköz értékesítése – Áfa tv. 89. §
EAM	Adómentes termékexport a Közösség területén kívülre – Áfa tv. 98–109. §
NAM	Egyéb nemzetközi ügyletekhez kapcsolódó adómentesség – Áfa tv. 110–118. §

AAM – alanyi adómentesség

A belföldi alanyi adómentesség 2026. évi értékhatára 20 millió forint. Az alanyi adómentes státusz azonban nem jelenti azt, hogy az adóalany minden számláján automatikusan AAM jelölést használhat. Közösségen belüli ügyleteknél, importnál, külföldről igénybe vett szolgáltatásnál vagy speciális teljesítési helyű ügyleteknél az általános áfaszabályokat ugyanúgy vizsgálni kell. 2025. január 1-jétől az uniós SME-rendszer keretében – meghatározott feltételekkel – egy magyarországi székhelyű kisvállalkozás más tagállamban is alkalmazhat kisvállalkozási adómentességet. Emiatt ma már az sem állítható általánosan, hogy az alanyi adómentesség kizárólag Magyarországon értelmezhető.

TAM – tevékenység jellegére tekintettel adómentes ügylet

A TAM jelölés az Áfa tv. 85. §-a szerinti közérdekű, illetve a 86. §-a szerinti egyéb sajátos jellegű adómentes ügyleteknél alkalmazható. Ide tartozhatnak például egyes egészségügyi, oktatási, pénzügyi, biztosítási vagy ingatlanügyletek. A mentességet azonban nem a tevékenység

elnevezése, hanem a konkrét ügylet és a törvényi feltételek együttes vizsgálata alapozza meg.

KBAET / KBAUK – Közösségen belüli adómentes termékértékesítés

A Közösségen belüli termékértékesítés nem azért adómentes, mert a vevő külföldi. Az Áfa tv. 89. §-a szerinti feltételeknek kell teljesülniük: tipikusan a terméknek igazoltan másik tagállamba kell kerülnie, a vevőnek pedig megfelelő más tagállami áfaazonosító számmal kell rendelkeznie. A kiszállítás igazolása és az összesítő nyilatkozási kötelezettség teljesítése kiemelt jelentőségű.

Az Online Számla adatszolgáltatásban a megfelelő részletes kódot kell használni: KBAET, illetve új közlekedési eszköz esetén KBAUK.

EAM – adómentes termékexport

Export esetén a teljesítési hely lehet belföld, miközben az értékesítés – a törvényi feltételek fennállásakor – adómentes. A döntő körülmény az, hogy a termék az Európai Unió áfaterületét elhagyja, és a kiléptetés megfelelően igazolt legyen. Az export tehát nem „Áfa tv. hatályán kívüli 0%”, hanem adómentes termékértékesítés.

NAM – egyéb nemzetközi adómentesség

A NAM kód az Áfa tv. 110–118. §-a szerinti speciális nemzetközi adómentességi esetekhez kapcsolódik. Nem használható általános „külföldi szolgáltatás” jelölésként, mert a külföldön teljesített szolgáltatások jelentős része nem adómentes, hanem területi hatályon kívüli ügylet.

3. Ha a teljesítési hely nem Magyarország

Kód	Jelentés
ATK	Áfa tárgyi hatályán kívüli ügylet
EUFAD37	Áfa tv. 37. § (1) alapján másik tagállamban teljesített, ott fordítottan adózó ügylet
EUFADE	Másik tagállamban teljesített, nem a 37. § (1) alapján meghatározott, fordítottan adózó ügylet
EUE	Másik tagállamban teljesített, nem fordítottan adózó ügylet
HO	Harmadik országban teljesített ügylet

EUFAD37 – a leggyakoribb B2B szolgáltatási eset

Adóalany részére nyújtott szolgáltatásnál főszabály szerint az igénybevevő gazdasági célú letelepedési helye határozza meg a teljesítési

helyet. Ha az Áfa tv. 37. § (1) bekezdése alapján a teljesítés helye egy másik tagállam, a magyar szolgáltató nem számít fel magyar áfát; az Online Számla adatszolgáltatásban jellemzően EUFAD37 kód alkalmazandó. A számlán a fordított adózásra utalást és – ahol kötelező – a vevő közösségi adószámát is fel kell tüntetni, az ügyletet pedig az összesítő nyilatkozatban is szerepeltetni kell.

Fontos ugyanakkor, hogy számos szolgáltatásra különös teljesítési hely-szabály vonatkozik. Ezért a „külföldi adóalany vevő = mindig EUFAD37” megközelítés nem helyes.

EUFADE, EUE és HO

Ezek a NAV-kódok szintén olyan ügyleteket különítenek el, amelyek teljesítési helye nem Magyarország. A helyes kód attól függ, hogy a teljesítés helye másik EU-tagállamban vagy harmadik országban van-e, illetve a teljesítés helye szerinti szabályok alapján a vevőre áthárul-e az adófizetési kötelezettség. Bizonyos helyzetekben külföldi áfaregisztráció vagy az OSS-rendszer alkalmazása is szükségessé válhat.

ATK – tárgyi hatályon kívüli ügylet

Az ATK jelölés valódi tárgyi hatályon kívüli esetekhez kapcsolódik, vagyis olyan tételekhez, amelyek nem minősülnek ellenérték fejében teljesített termékértékesítésnek vagy szolgáltatásnyújtásnak. A kártérítés, költségtérítés vagy más hasonló pénzmozgás minősítése mindig a gazdasági tartalomtól függ; önmagában az elnevezés nem dönti el az áfakezelést.

4. Belföldi fordított adózás és különleges esetek

FOA – belföldi fordított adózás

Belföldi fordított adózásnál az adót nem az eladó, hanem a vevő állapítja meg és fizeti meg. Az Áfa tv. 142. §-a tételesen meghatározza az alkalmazás eseteit, ezért nem elegendő abból kiindulni, hogy az ügylet „építőipari”, „ingatlanos” vagy „hulladékos”. Mind a felek státuszát, mind az ügylet pontos tárgyát külön vizsgálni kell. A számlán áthárított áfa nem szerepelhet, a „fordított adózás” kifejezés feltüntetése viszont kötelező.

Különbözeti adózás és az Áfa tv. 17. §-a szerinti esetek

A különbözeti adózás sem 0%-os áfakulcs. Az utazásszervezésre, használt ingóságokra, műalkotásokra, gyűjteménydarabokra és régiségekre vonatkozó különös szabályok saját számlázási előírásokat tartalmaznak. Hasonlóan, az Áfa tv. 17. §-a szerinti egyes jogutódlási, apport- és más speciális esetekben sincs felszámított áfa, de ezeket sem célszerű „0%-os” ügyletként kezelni.

5. Külföldi vevő esetén milyen sorrendben gondolkodjunk?

A vevő külföldi címe önmagában még semmit nem dönt el. A helyes áfakezeléshez célszerű az alábbi sorrendet követni:

- Termékértékesítés vagy szolgáltatásnyújtás történik?
- Hol van az ügylet Áfa tv. szerinti teljesítési helye?
- A vevő adóalany vagy nem adóalany?
- Termékértékesítésnél honnan hová kerül a termék, és ki szervezi a fuvarozást?
- Van-e speciális teljesítési hely-, adómentességi, fordított adózási, OSS/IOSS- vagy SME-szabály?
- Milyen számlaszöveg, NAV-kód és bevallási kezelés következik mindebből?

EU-s adóalany vevő

Termékértékesítésnél – a feltételek fennállása esetén – Közösségen belüli adómentes termékértékesítés merülhet fel. Szolgáltatásnál főszabály szerint a vevő letelepedési helye a teljesítési hely, így másik tagállami adóalanynál jellemzően EUFAD37 alkalmazandó. A különös teljesítési hely-szabályokat azonban mindig külön ellenőrizni kell.

EU-s magánszemély vevő

Távértékesítésnél és egyes, nem adóalany részére nyújtott szolgáltatásoknál az uniós 10 000 eurós küszöb, a rendeltetési hely szerinti adóztatás és az OSS-rendszer is releváns lehet. Ezért nem helyes általánosan valamiféle „külföldi 17–25%-os”

áfakulcsról beszélni: az adott tagállamban, az adott termékre vagy szolgáltatásra irányadó adómértéket kell meghatározni.

Harmadik országbeli adóalany vevő

Termék esetén – ha az export feltételei teljesülnek és a kiléptetés igazolt – EAM szerinti adómentes exportértékesítés történhet. B2B szolgáltatásnál a főszabály alapján gyakran harmadik országban van a teljesítési hely, amelyhez jellemzően HO kód kapcsolódhat. A „fordított adózás” kifejezést ugyanakkor csak akkor indokolt használni, ha az adott ügylet és a teljesítés helye szerinti szabályozás alapján valóban a vevő az adófizetésre kötelezett.

Harmadik országbeli magánszemély vevő

Termékexport magánszemély vevő felé is lehet adómentes, ha az export törvényi feltételei teljesülnek; ez EAM, nem pedig „hatályon kívüli 0%”. Szolgáltatásnál a B2C főszabályból és a különös teljesítési hely-szabályokból kell kiindulni.

KATA ≠ áfastátusz. A kisadózó vállalkozók tételes adója és az áfa két külön adónem. A KATA-alanyiságból nem következik sem a 0%-os, sem az alanyi adómentes számlázás. AAM csak akkor alkalmazható, ha az adóalany az Áfa tv. alapján ténylegesen alanyi adómentes minőségben jár el.

6. Néhány gyakorlati számlázási szempont

Pénznem és árfolyam. A számla devizában is kiállítható. Ha magyar áfát kell feltüntetni, az áthárított adó forintban kifejezett összegét is meg kell jeleníteni. Az alkalmazott árfolyam feltüntetése nem minden esetben kötelező számlaadat, de gyakorlati szempontból hasznos lehet.

Közösségi adószám. Másik tagállami adóalanynál a közösségi adószám megléte és érvényessége több ügyletnél lényeges feltétel. Nem igaz azonban általánosan, hogy a magyar adószám „helyett” mindig kizárólag a közösségi adószámot kell feltüntetni: a kötelező adattartalmat az adott ügyletre irányadó szabályok alapján kell meghatározni.

Számla nyelve. A számla idegen nyelven is kiállítható. Adóhatósági ellenőrzés során a NAV indokolt esetben hiteles magyar fordítást kérhet.

Banki adatok. Az IBAN és BIC/SWIFT adatok feltüntetése átutalásos fizetésnél praktikus, de nem általános áfatörvényi kötelező számlaadat.

7. Tipikus hibák, amelyeket érdemes elkerülni

- ❖ „0%” választása minden olyan esetben, amikor nincs felszámított áfa.
- ❖ A KATA és az alanyi adómentesség összekeverése.
- ❖ Közösségi termékértékesítésnél az áru kiszállításának vagy a vevő státuszának elégtelen dokumentálása.
- ❖ Exportértékesítés hatályon kívüli ügyletként történő kezelése.
- ❖ B2B szolgáltatásnál automatikusan EUFAD37 használata a különös teljesítéshely-szabályok vizsgálata nélkül.
- ❖ EU-s B2C távértékesítésnél a 10 000 eurós uniós küszöb és az OSS figyelmen kívül hagyása.
- ❖ A NAV technikai kódjának azonosítása a számlán kötelezően feltüntetendő jogszabályi szöveggel.

Összegzés

A legfontosabb kérdés tehát nem az, hogy „melyik 0%-os kulcsot válasszam?”, hanem az, hogy mi az ügylet helyes áfajogi minősítése. Ha ezt meghatároztuk, abból már levezethető a számlán alkalmazandó adómérték vagy mentességi/hatályon kívüliségi jogcím, a szükséges szöveges megjegyzés, az Online Számla kód és a bevallási kezelés.

Különösen külföldi ügyleteknél érdemes kerülni az automatikus számlázási sémákat: ugyanaz a vevői ország vagy ugyanaz a „nincs felszámított áfa” helyzet több, egymástól teljesen eltérő áfakezeléshez vezethet.

* * *

A jelen hírlevél kizárólag általános tájékoztatás céljára készült, nem minősül sem adó-, sem jogi tanácsadásnak. A cikknek nem célja az adójogszabályok részletes ismertetése és nem vesz figyelembe egyedi körülményeket, ezért az ebből eredő felelősséget kizárjuk.

Amennyiben a fentiekkel kapcsolatban, illetve egyéb, az adózást érintő területtel összefüggésben kérdésük merülne fel, készséggel állunk rendelkezésükre.

Dávid Éva
könyvvizsgáló, adótanácsadó
E: eva.david@iso-focus.hu
M: +36 30 9719092

